

**Oponentský posudek
na diplomovou práci Jevgeniji Adamové
Porovnávací analýza sémantických polí a významů barev na základě české,
litevské a ruské frazeologie.**

Diplomová práce Jevgeniji Adamové, kterou autorka opakovaně předkládá k obhajobě, se věnuje problematice kolorativ a jejich výskytu ve frazeologii tří jazyků – ruštiny, litevštiny a češtiny. Téma, jak jsem již zmiňovala v prvním oponentském posudku, které tají v sobě dodatečná úskalí. Jde totiž o to, že různé národy vnímají symboliku barev ne vždy totožně, málo toho – i v rámci jednoho národa se ta symbolika může lišit v závislosti na historické etapě rozvoje společnosti, sféře používání a jiných faktorech. Barva ovlivňuje psychiku člověka, stimuluje chování lidí, vyvolává určité asociace. To všechno působí na duchovní život společnosti a odráží se v jazyce, folkloru, umění, literatuře. Kultura každého národa tradičně formovala svou představu o národních barvách, které byly spojeny s přírodními podmínkami, zvyky, temperamentem národa, etickými normami, sociální hierarchií, majoritním náboženstvím. Můžeme proto říct, že barevná symbolika odráží obraz světa každého národa. To, že autorka se věnuje otázce barev v kontextu frazeologie přináší další úkoly k řešení: přenesený význam, často nejasná konotace, velký výskyt archaizmů ve struktuře frazeologického výrazu atd.

Práce se skládá z úvodu, dvou kapitol, teoretické a praktické a závěru. Jako přílohy předkládá autorka dva slovníčky: frekvenční a tematický frazeologický srovnávací česko-rusko-litevský.

V úvodu se popisuje celková struktura práce, uvádí se cíle a postup zkoumání.

Teoretická část se zabývá otázkou sémantické struktury frazeologických jednotek, autorka se opírá o výzkumy známého českého frazeologa prof. F. Čermáka a za základ v této otázce přijímá jeho názor na problematiku a řadu jeho definic. Pak se věnuje otázce Národních jazykových korpusu, na základě kterých pracovala, kde porovnává jejich strukturu, vysvětluje jejich specifika a svou metodu výběru z nich frazeologismů. To, ovšem, je část, kterou autorka ponechala z původní verze své práce. Nově je přidáno pojednání o národních frazeografických tradicích, dost podrobné a kvalitní.

Praktická část popisuje jednotlivé frazeologizmy ve všech třech jazycích.

Jako v první verzi diplomové práci bych kladně ocenila oba slovníky, respektive jejich obsahovou část, ne ovšem zpracování, které se jeví jako dost nepřesné a neúplné.

1. Bohužel diplomantka nereagovala na mé upozornění v minulém posudku, který se tykal nedostatečného zpracování teoretické části diplomové práce. Sice ji rozšířila o informaci, týkající se frazeografií zkoumaných jazyků, ale vůbec se nevěnovala hlouběji frazeologii jako vědě, prakticky nepopsala zásadní problémy, se kterými se frazeologie potýká, což se dle mého mínění odrazilo pak v její práci. Zařadila totiž pak do slovníků řadu výrazů, které frazeologizmy vůbec nejsou.

(viz ruský slovníček: чудовище с зелеными глазами - str.23, серая пряжа, серая скотинка, желтая аварийная машина – str. 24, желтый сигнал светофора, сколько в тебе желчи – str. 25, сверхразумные оттенки цвета маренго, глаза цвета цикория – str. 26, takých příkladů je více). I ta krátká informace, kterou o frazeologii uvádí, je velmi chaotická a heslovitá, nedává o problematice skoro žádný přehled.

2. Jako další nedostatek bych uvedla, že u žádného litevského frazeologizmu nebyl uveden překlad (o kontextech nemluvě), takže těžko můžeme porovnávat frazeologické jednotky, když netušíme, z jakých komponentů se skládá litevská varianta a co znamená.

3. Zůstává výtku k nepřehledně uspořádanému faktickému materiálu. V plném rozsahu vidíme ho až v příloze, tedy jeho popis v kapitole 3 čteme, aniž si přesně představujeme, o co jde, výběr frazeologizmů v samotné kapitole 3 se jeví jako náhodný a neuspořádaný.

4. Diplomantka vzala na zřetel výtku, že neuvádí v práci kontexty, bez kterých nemůžeme prokazatelně mluvit o sémantice frazeologizmů. Ve mnoha případech kontexty byly do práce zařazeny, ovšem velmi nekorektním způsobem – bez uvedení díla a autora, což je nepřijatelné.

5. Bohužel autorka neuslyšela i mou výzvu zařadit do seznamu literatury (a především samozřejmě i seznámit se s nimi) práce, které jsou zaměřené přímo na kolorativy. Seznam literatury obsahuje spíše obecná díla, která jsou věnovaná frazeologii nebo lexikologii, popřípadě slovníky. Přitom jsou práce, které se věnují přímo fungování kolorativ jako součástí frazeologických jednotek. V minulém posudku jsem uváděla celou řadu monografií a statí, které by se mohly pomoci diplomantce lépe zorientovat v této problematice.

V závěru bych uvedla, že práci sice doporučuji k obhajobě, ale s přihlédnutím na průběh obhajoby a navrhuji hodnocení „dobře“.

V Praze dne 04.09.2018

PhDr. Natálie Rajnochová, Ph.D.